

Fylkesmannen i Oppland

KSK /AUKO

200900014-49
A: 312

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091
0301 Oslo

Deres referanse
Vår referanse 2008/3961-0 562 OH
Saksbehandler Ola Hegge, tlf. 61 26 60 61

Dato 29.01.2013

Einbugga kraftverk - søknad om planendring - uttalelse

Bakgrunn

Einbugga kraftverk SUS søkte 01.03.11 om tillatelse til etablering og drift av Einbugga kraftverk i elva Einbugga i Dovre. Fylkesmannen uttalte seg til planene i brev av 27.04.11. I uttalelsen fremmet Fylkesmannen innsigelse til den omsøkte utbyggingen begrunnet i at konsekvensene for villreinen ikke var tilstrekkelig vurdert, og i at det ikke var utarbeidet detaljplan for anleggsveg og rørtrasé med detaljert undersøkelse av konsekvenser for biologisk mangfold og tiltakets virkning for det nasjonalt viktige kulturlandskapet. Fylkesmannen uttalte videre at dersom nærmere utredninger viste at en utbygging ville være forsvarlig i forhold til hensynene nevnt over, måtte det i en evt. konsesjon stilles flere vilkår. Det gjelder bla. krav om større minstevannføring i Einbugga, og stenging eller fjerning av anleggsveg etter fullført anleggsarbeid.

Planendringen

Einbugga kraftverk SUS har 04.10.12 søkt om planendring i forhold til sin opprinnelige søknad. Planendringen innebærer endret trasé for adkomstveg til tunnelpåkugg og inntak. Trasé for veger og rørgate er nå detaljplanlagt.

Ny veitrasé er planlagt med standard som skogsbilvei fra Grimsdalsveien til tunnelpåkugg som ligger på ca. kote 950 moh. Tunnelpåkuggen var i opprinnelig søknad endepunktet for veitraséen, og videre transport til inntaksområdet skulle skje gjennom tunnel til inntaksområdet. Søker har nå valgt å endre typen av tunnelboring (fra konvensjonell tunnel til grovhullsbores tunnel). Dette medfører redusert framkommelighet i tunnelen, og behov for vei fra tunnelpåkuggen til inntaket. Denne strekningen er i utgangspunktet planlagt som traktorvei, men det kan være aktuelt å bygge denne med standard som helårs skogsbilvei på hele, eller deler av strekningen.

Fylkesmannen ser slik på saken

Villrein

I forhold til gjeldende fylkesdelplan for Rondane er inntakene og øvre del av veien lagt innenfor villreinens leveområde. Søker har i konsekvensutredningen, jfr. vedlagte notat fra Sweco, valgt å ikke ta hensyn til gjeldende fylkesdelplan. I stedet legges forslag til ny regional plan for Rondane til grunn, selv om planen ikke er godkjent. Planen ligger nå i Miljøverndepartementet for avgjørelse. I brev til fylkeskommunene 13.09.12 varslet departementet at de vurderer planen slik at den samlede belastningen for villreinen vil øke ytterligere slik planen foreligger, og at en rekke endringer bør gjøres i planen. Av særlig betydning for denne søknaden er følgende merknader:

«Generelt må det ligge til grunn at det skal være buffersone mellom utviklingssone og nasjonalt villreinområde i hele planområdet. Hensikten med buffersonen er å hindre at næringsmessig aktivitet kommer i direkte tilknytning til villreinens leveområder. Dette er spesielt viktig i følgende områder: Dovre fjell: Deler av utviklingssonene syd for Dombås til Dovre må omgjøres til buffersoner».

Regional plan for Rondane-Sølnkletten er som sagt ikke endelig avgjort av Miljøverndepartementet. De signaler som foreligger fra Miljøverndepartementet tyder imidlertid ikke på at tiltaksområdet blir liggende som utviklingssone. Uansett må det omsøkte tiltaket behandles ut fra den plan som gjelder.

Retningslinjene for kraftutbygging og kraftlinjer i gjeldende Fylkesdelplan for Rondane er at *«Innenfor leveområdet skal det ikke foretas kraftutbyggingsinngrep. Nye kraftlinjer og andre linjeframføringer skal unngås»*.

Vurderinger av tiltakets lokale virkninger

Rådgivende Biologer AS har vurdert planene i forhold til villreininteressene. De peker bl.a. på at *«Forskning og erfaring viser likevel at det spesielt er menneskelig aktivitet som stresser villreinen...Ein vegkonstruksjon kan vere problemfri for villreinen, medan ferdsle av berre eitt menneske på denne vegen, eller på ein stig eller ei løype ute i terrenget, kan gjere mykje større skade»*. Når det gjelder nye tiltak i randsona til villreinens leveområde, kan den trafikk som genereres inn i villreinens leveområder være mer negativ for villreinen enn selve de fysiske konstruksjonene. Dette synes imidlertid å være lite vektlagt ved vurdering av konsekvensene av tiltaket. Det vises til at ved å sette opp bom ved starten av vegen vil motorisert ferdsel inn i området bli hindret. Brukerundersøkelser fra Rondane viser at mange friluftslivutøvere følger stier og skiløyper (Strand et al. 2010. Ferdsel i villreinens leveområder. NINA Rapport 551). Vegen til inntaket bedrer tilgjengeligheten til områdene innenfor inntaket vesentlig. Dette gjelder særlig sommerstid, siden standarden på vegen muliggjør sykling til inntaksdammen. Sweco karakteriserer i sitt notat hyttefeltet ved starten av vegen som stort. Bruk av vegen, særlig fra hytteeiere og lokalbefolkning, vil sannsynligvis føre til økt ferdsel i områdene innenfor inntaksdammen. I notatet fra Sweco vises det også til at eierne av Bakkasætre og Skjellstadsætre vil kunne bruke anleggs- og traktorvegen som tilkomstveg. Disse fungerer i følge Swecos notat som fritidsboliger i dag, og bedret adkomst vil sannsynligvis gi økt bruk. Vinterstid vil en vegtrasé inn til inntaket fra Bakkasætre, der den oppkjørte løypetraséen slutter i dag, gjøre det enklere å ta seg videre inn i området også vinterstid. Selv om vegen stenges og ikke brøytes, må det påregnes at kjøring med scooter inn til inntaket vil fungere som en skiløypetrasé innover i Einbuggdalen. Det er særlig uheldig at trafikken i området vil kunne øke sommerstid, siden sommerbeiter er en begrensende faktor for villreinen i Rondane nord.

Konsekvenser i et regionalt perspektiv

Et hovedmål med både Fylkesdelplan Rondane og den nye regionale planen for Rondane-Sølnkletten er å sikre villreinens leveområder. En forutsetning for dette er at villreinens leveområder forvaltes i et regionalt perspektiv, siden villreinen bruker områder som strekker seg over flere kommuner og den har et nomadisk levevis. I kommunikasjonen med tiltakshaver (se mail fra Fylkesmannen referert i notat fra Rådgivende Biologer AS s. 2) har Fylkesmannen påpekt at *«Effektene må ses i et regionalt perspektiv, dvs. i forhold til villreinens totale leveområde»*. Konsekvensvurderingen mangler likevel en vurdering av tiltaket i et regionalt perspektiv. I NINA Rapport 339 «Villreinen i Rondane-Sølnkletten» blir det pekt på at situasjonen for villreinbestandene i Rondane og Sølnkletten har endret seg gjennom de siste 100 årene slik at leveområdet har blitt mer fragmentert. Ferdselen inn i deler av planområdet er i dag betydelig. GPS-merkinger av villreinen indikerer at dette har negative konsekvenser for villreinen ved at nord-sør trekket vest for Rondanemassivet kan være i ferd med å opphøre. I et regionalt perspektiv er det derfor viktig å unngå ytterligere fragmentering av villreinens leveområder og at områder som i utgangspunktet har lite ferdsel, slik som områdene innenfor inntaksområdet, ikke åpnes for mer trafikk.

De regionale planene medfører at et tiltak vil ha presedensvirkning for hele planområdet. Dette understrekes av målsettingene for ny regional plan for Rondane-Sølnkletten. Planprogrammet slår fast at planen bl.a. skal *«sikre en konsekvent behandling av planforslag innen ulike deler av planområdet»*. Som nevnt har Miljøverndepartementet vektlagt den samlede belastningen for villreinen som begrunnelse for å endre planforslaget for Regional plan for Rondane-Sølnkletten. Det omsøkte tiltaket vil derfor ha en svært uheldig presedensvirkning.

Fisk og vannlevende organismer

Planendringssøknaden innebærer en økning av foreslått minstevannføring i tråd med Fylkesmannens uttalelse til den opprinnelige søknaden. Vi vurderer med det at hensynet til vannlevende organismer vil bli ivaretatt på en akseptabel måte ved utbyggingen forutsatt at også vårt krav om installasjon av omløpsventil i kraftverket etterkommes.

Flora og vegetasjonstyper

Den sårbare mosearten grassigd som er i kategorien sårbar (VU) på den norske rødlista, er registrert like i nærheten av planlagt traktorveg nord for Bakkasætre. Dersom traktorvegen skulle bli bygd, må voksestedet for arten bli påvist og trasé lagt utenom. For å minimalisere endringer i vannhusholdningen i myra, må det legges flere stikkrenner og grøfting langs vegen må unngås. Av hensyn til vannhusholdningen i myra og ved voksestedet er alternativ A for traktorvegtrasé å foretrekke framfor alternativ B.

Landskap og INON

Inngrepsfrie områder (INON) i alle kategorier vil bli redusert som en følge av bygging av inntaket etter alternativ 1. Den planlagte traktorvegen fram til dette vil derfor ikke medføre noen ytterligere reduksjon av INON. Bygging av inntaket etter alternativ 2 vil ikke redusere INON.

Den planlagte vegen fram mot inntaket som planendringen innebærer øker ulempen av kraftutbyggingen i forhold til landskapshensyn. I det åpne landskapet nordøstover fra Bakkasætre vil vegen opplagt prege dette landskapet og opplevelseskvaliteten fra nasjonalparken på en negativ måte. Det synes å være noe uklart hvordan vegskjæringene ned mot inntaket vil påvirke landskap og opplevelsesverdiene på lengre hold ut fra de innsynsforholdene som eksisterer i området. Det er ingen tvil om at skjæringene i alle fall på nært hold vil oppfattes svært skjemmende i et landskap uten tyngre tekniske inngrep fra før. Ved valg mellom alternativene er alternativ A klart å foretrekke framfor alternativ B.

Konklusjon

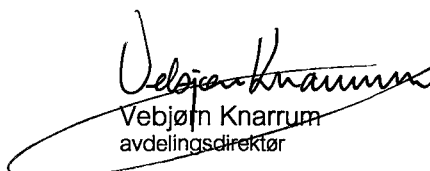
Fylkesmannen mener at planendringen vil øke miljøulempene ved en utbygging vesentlig. Særlig tungtveiende er endringene i forhold til hensynet til villrein. Fylkesmannen mener det må påregnes at den planlagte vegen inn til inntaket vil medføre økt ferdsel i området innenfor inntaket, særlig sommerstid. Dette er uheldig siden sommerbeite er en begrensende faktor for villreinen i Rondane nord.

Retningslinjene i gjeldende Fylkesdelplan for Rondane sier at *«Innenfor leveområdet skal det ikke foretas kraftutbyggingsinngrep. Nye kraftlinjer og andre linjeframføringer skal unngås»*. Det omsøkte tiltaket er i strid med disse retningslinjene. Tiltaket vil ha en svært uheldig presedensvirkning for planområdet, og vil kunne åpne for vesentlig økt samla belastning på villreinenes leveområder.

Planendringen innebærer også økte konsekvenser for det i dag relativt urørte landskapet i Einbuggdalen.

Fylkesmannen fremmer ut fra de forhold som er nevnt over innsigelse til en utbygging av Einbugga kraftverk som beskrevet i planendringssøknaden. Innsigelsen er fremmet med hjemmel i vannressurslovens § 24.

Kristin Hille Valla

Vebjørn Knarrum
avdelingsdirektør

Kopi: Direktoratet for naturforvaltning
Oppland fylkeskommune
Dovre kommune